1 ఎస్.సి.ఆర్ సుప్రీం కోర్టు నివేదికలు 779

అక్బర్ ఖాన్ ఆలం ఖాన్ మరియు మరొకరు

వర్సెస్

యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు ఇతరులు
(బి.పి.సిన్హా, సి.జె., ఎస్.కె.దాస్, ఎ.కె.సర్కార్,
కె.సి.దాస్ గుప్తా మరియు ఎన్.రాజగోపాల అయ్యంగార్, జె.జె.)

పౌరసత్వ-పౌర కోర్టు-పౌరసత్వ చట్టం, 1955 (57 ఆఫ్ 1955), సెక్షన్ 9(2) యొక్క భారతీయ పౌరులుగా హక్కులను ప్రకటించడానికి దావా.

పౌరసత్వ చట్టం, 1955 లోని సెక్షన్ 9(2) ప్రకారం, ఈ చట్టం కింద రూపొందించిన 30 వ అధికరణ ప్రకారం ఒక వ్యక్తి మరొక దేశ పౌరసత్వాన్ని ఎప్పుడు, ఎలా పొందాడనే ప్రశ్నను సివిల్ కోర్టు నిర్ధారించలేదు. ఒక వ్యక్తి యొక్క జాతీయతకు సంబంధించిన ఇతర ప్రశ్నలను నిర్ణయించడానికి అవి నిరోధించబడవు.

అందువల్ల, పిటిషనర్లు భారతీయ పౌరులు అని ప్రకటించడానికి తీసుకువచ్చిన దావా, వారు విదేశీ పౌరసత్వం పొందే ప్రశ్నను లేవనెత్తారు, వారు ఎప్పుడూ భారతీయ పౌరులు కాదనే కారణంతో ప్రతిఘటించారు మరియు దిగువ న్యాయస్థానాలు దావాను పూర్తిగా తోసిపుచ్చాయి.

చట్టంలోని సెక్షన్ 9(2) ప్రకారం ఈ దావాను పూర్తిగా నిషేధించారని కింది కోర్టులు భావించడం పొరపాటని అభిప్రాయపడింది.

పిటిషనర్లు ఎప్పుడైనా భారత పౌరులేనా, ఒకవేళ తీర్పు తమకు అనుకూలంగా ఉంటే, ఆ పౌరసత్వాన్ని వదులుకుందా లేదా అని కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించే వరకు, పిటిషనర్లకు వ్యతిరేకంగా ఉందా అనే ప్రశ్నను వారు నిర్ణయించి ఉండాల్సింది.

సివిల్ అప్పీలేట్ పరిధి: సివిల్ అప్పీల్ నెంబరు 18 ఆఫ్ 1961.

1959 రెండవ అప్పీలు నెంబరు 473 లో ఇండోర్ లోని మధ్యప్రదేశ్ హైకోర్టు 1960 జనవరి 23 నాటి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు నుండి ప్రత్యేక లీవు/అనుమతి ద్వారా అప్పీల్ చేయబడింది.

పిటిషనర్ల తరపున జెడ్ ఎఫ్ బూట్ వాలా, ఇ.ఉదయరత్నం, ఎస్ .ఎస్ .షుక్లా వాదనలు వినిపించారు.

భారత అటార్నీ జనరల్ సి.సెతల్వాడ్, బి.సేన్ , టి.ఎం.సేన్ ప్రతివాది నెం.1 తరపున వాదనలు వినిపించారు.

హెచ్.ఎల్. ఖస్లామ్ మరియు ఐ. ఎన్. ష్రాఫ్, ప్రతివాదులకు సంఖ్య 2, 3 తరపున వాదనలు వినిపించారు.

1961, ఏప్రిల్ 5. ఈ మేరకు జస్టిస్ సర్కార్ తీర్పు వెలువరించారు- సివిల్ కోర్టుకు విచారణ జరిపే అధికారం లేదనే కారణంతో పిటిషనర్లు దాఖలు చేసిన దావాను సక్రమంగా కొట్టివేశారా అనే ప్రశ్నను ఈ అప్పీల్ లేవనెత్తుతోంది. పౌరసత్వ చట్టం 1955 లోని సెక్షన్ 9 ప్రకారం ఈ దావాను విచారించే సివిల్ కోర్టు అధికార పరిధిని నిషేధిస్తున్నట్లు కింది కోర్టులు పేర్కొన్నాయి.

తాము భారత పౌరులమని ప్రకటించాలని, నిందితులు తమను భారత్ నుంచి తొలగించకుండా ఆంక్షలు విధించాలని పిటిషనర్లు ఈ వ్యాజ్యం దాఖలు చేశారు. ప్రతివాదులుగా యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా, మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రం, మధ్యప్రదేశ్ లోని ఝబువా జిల్లా మేజిస్ట్రేట్ ఉన్నారు. పిటిషనర్లు తాము భారత పౌరులమని, అలాంటి పౌరులుగా మిగిలిపోలేదని పిటిషన్లో పేర్కొన్నారు. 1953 ప్రారంభంలో తాము పాస్పోర్టు లేకుండా తాత్కాలిక పర్యటన కోసం పాకిస్తాన్ కు వెళ్లామని, తిరిగి రావాలనుకున్నప్పుడు పాకిస్తాన్ పాస్ పోర్టు లను పొందాల్సి వచ్చిందని వారు చెప్పారు. భారత్ కు తిరిగి వచ్చేందుకు ఈ పాస్ పోర్టులను ఒక సాధనంగా మాత్రమే పొందామని, తమ ఇష్టానికి విరుద్ధంగా పాస్ పోర్టులు పొందాల్సి వచ్చిందని వారు పేర్కొన్నారు. అందువల్ల వారు పాకిస్తాన్ పౌరసత్వం పొందారని చెప్పలేమని వారు పేర్కొన్నారు. పాస్ పోర్టు లను రద్దు చేయడానికి, భారత్ లో శాశ్వతంగా ఉండటానికి అనుమతి పొందడానికి తాము అన్ని ప్రయత్నాలు చేశామని, కానీ అవి విఫలమయ్యాయని వారు పేర్కొన్నారు. 1946 విదేశీయుల చట్టంలోని సెక్షన్ 3(2) ప్రకారం 1955 నవంబర్ 11 న మధ్యప్రదేశ్ ప్రభుత్వం తమను దేశం విడిచి వెళ్లిపోవాలని ఆదేశాలు జారీ చేసిందని వారు తెలిపారు. తాము విదేశీయులం కానందున ఈ ఉత్తర్వు చట్టవిరుద్ధమని, సహేతుకం కాదని వారు వాదిస్తున్నారు.

నిందితులు దాఖలు చేసిన లిఖితపూర్వక వాంగ్మూలంలో పిటిషనర్లు 1948 మార్చి మరియు మే మధ్య భారతదేశాన్ని విడిచిపెట్టారని, వారు 1955 ప్రారంభంలో తాత్కాలిక పాకిస్తాన్ పాస్పోర్టుపై మొదటిసారి తిరిగి వచ్చారని పేర్కొన్నారు. వారు భారతదేశంలో ఉండటానికి ఇచ్చిన అనుమతులను ఎప్పటికప్పుడు పొడిగించారని, చివరికి 1955 అక్టోబర్ వరకు పొడిగించారని, ఆ తర్వాత వారు భారతదేశాన్ని విడిచిపెట్టాలని ఆదేశాలు జారీ చేశారని పేర్కొన్నారు. పిటిషనర్లు భారత పౌరులు కాదని,

వారు ఆ దేశం నుంచి పాస్పోర్టులు పొంది స్వచ్ఛందంగా పాకిస్తాన్ పౌరసత్వం పొందారని ప్రతివాదులు పేర్కొన్నారు.

సబ్సెక్ నిబంధనల దృష్ట్యా ఇది చెల్లదని భావించి దావాను కొట్టివేసింది. (2) పౌరసత్వ చట్టంలోని సెక్షన్ 9. ఆ ఉపవిభాగం ఈ విధంగా ఉంది:

సెక్షన్ 9(2). "ఎవరైనా వ్యక్తి మరొక దేశ పౌరసత్వాన్ని ఎప్పుడు, ఎలా పొందాడు అనే ప్రశ్న తలెత్తితే, దానిని అటువంటి అధికార యంత్రాంగం నిర్ణయిస్తుంది, ఈ విషయంలో నిర్దేశించిన సాక్ష్యాల నియమాలను పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి."

ఈ చట్టం కింద రూపొందించిన నిబంధనల్లోని రూల్ 30 ప్రకారం అటువంటి ప్రశ్నను కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయిస్తుంది, అందుకోసం నిబంధనలకు షెడ్యూల్ 3 లో పేర్కొన్న సాక్ష్యాల నియమాలను పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి.

ఆ సబ్ సెకను స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది. (2) పౌరసత్వ చట్టంలోని సెక్షన్ 9 లో పేర్కొన్న ప్రశ్నను విచారించే సివిల్ కోర్టు అధికార పరిధిని నిషేధించింది, ఎందుకంటే ఆ ప్రశ్నలను నిర్దేశిత అథారిటీ నిర్ణయిస్తుంది, అంటే దానిని మరెవరూ నిర్ణయించలేరని సూచిస్తుంది. ఒకే ఒక ప్రశ్న, . ఏదేమైనా, పౌరసత్వ చట్టంలోని సెక్షన్ 9 (2) ద్వారా సివిల్ కోర్టు ఏ పౌరుడు మరొక దేశ పౌరసత్వాన్ని పొందాడా లేదా ఎప్పుడు లేదా ఎలా పొందాడు అనే ప్రశ్నను నిర్ధారిస్తుంది. ఒక వ్యక్తి యొక్క జాతీయతకు

సంబంధించిన ఇతర ప్రశ్నలను నిర్ణయించడానికి సివిల్ కోర్టులు ఈ నిబంధన ద్వారా నిరోధించబడవు. పాకిస్తాన్ పౌరసత్వం పొందడం ద్వారా వారు తమ భారత పౌరసత్వాన్ని కోల్పోయారా అనే ప్రశ్నను పిటిషనర్లు ఈ దావా లేవనెత్తారనడంలో సందేహం లేదు. తాము స్వచ్ఛందంగా పాకిస్థాన్ పౌరసత్వం పొందలేదని పిటిషనర్లే తమ పిటిషన్ లో వాదించడం ద్వారా ఈ ప్రశ్నను లేవనెత్తారు. ఆ మేరకు పిటిషనర్ల స్విట్ ను నిషేధించారని భావించాలి. అయితే ఈ దావా ఇతర ప్రశ్నలను కూడా లేవనెత్తినట్లు తెలుస్తోంది. 1948 లో పాకిస్తాన్ కు వలస వచ్చిన వారు భారత పౌరసత్వం పొందలేదనే కారణంతో పిటిషనర్లు భారత పౌరసత్వం కోసం చేసిన వాదనను ప్రతిఘటించారు. రాజ్యాంగంలోని 7 వ అధికరణం ప్రకారం ఇది జరగవచ్చు. పౌరసత్వ చట్టంలోని సెక్షన్ 9(2) ద్వారా ఆ ప్రశ్నను నిర్ణయించే సివిల్ కోర్టు అధికార పరిధి ఏ విధంగానూ ప్రభావితం కాదు. అందువల్ల మొత్తం దావాను కొట్టివేయకూడదని మాకు అనిపిస్తోంది. పిటిషనర్లు ఎప్పుడూ భారతీయ పౌరులు కాదా అనే ప్రశ్నను కింది కోర్టులు నిర్ణయించాలి. ఒకవేళ ఆ ప్రశ్నకు అవుననే సమాధానమిస్తే ఇక ప్రశ్నే ఉత్పన్నం కాబోదని, దావాను కొట్టివేయాల్సి వస్తుందన్నారు. పిటిషనర్లు 1950 జనవరి 26 న భారత పౌరులని తేలితే వారు ఆ పౌరసత్వాన్ని వదులుకుని విదేశీ పౌరసత్వం పొందారా అనే ప్రశ్న ఉత్పన్నమవుతుంది. ఆ ప్రశ్నను కోర్టులు నిర్ణయించలేవు. పిటిషనర్లు తమ భారత పౌరసత్వాన్ని వదులుకుని విదేశీ పౌరసత్వాన్ని పొందారా లేదా అనే ప్రశ్నను కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించే వరకు కోర్టుకు సరైన విషయం ఏమిటంటే, మిగిలిన దావాను కేంద్ర ప్రభుత్వ నిర్ణయం సమర్థించే విధంగా పరిష్కరించవచ్చు. ప్రతివాదుల తరఫున హాజరైన అటార్నీ జనరల్, దావాలో ప్రతివాదులు ఈ వాదనను అంగీకరించారు. పౌరసత్వ చట్టంలోని సెక్షన్ 9 ద్వారా సృష్టించిన దావా తప్ప మరే ఇతర అడ్డంకి లేదని ఆయన వాదించారు.

మేము చెప్పినది ఈ కేసును పరిష్కరిస్తుంది, కానీ పిటిషనర్ల తరఫున పండిత న్యాయవాది యొక్క కొన్ని వాదనలపై మేము మా అభిప్రాయాలను వ్యక్తపరచాలని మేము భావిస్తున్నాము.

ఒక చట్టం ద్వారా ఒక హక్కును సృష్టించి, ట్రిబ్యునల్ ను ఏర్పాటు చేసినప్పుడు మాత్రమే అది సాధ్యమని ఆయన మొదట వాదించారు. ఆ హక్కుకు సంబంధించిన ప్రశ్నకు సంబంధించి సివిల్ కోర్టు పరిధిని హరించారని, అందువల్ల అప్పీలుదారుల దావాను విచారించే సివిల్ కోర్టు అధికార పరిధిని తొలగించలేదని ఆ శాసనం ద్వారా ఆ హక్కును నిర్ధారించడం. ఈ వాదనను మేం అంగీకరించలేకపోతున్నాం. సమర్థుడైన శాసనసభ ఇతర ప్రశ్నలను కూడా విచారించడానికి సివిల్ కోర్టు అధికార పరిధిని హరించవచ్చు. అలా చేయలేమని ఏ అధికారమూ చూపించలేదు.

వారు తమ భారత పౌరసత్వాన్ని కోల్పోయారా లేదా అనే ప్రశ్నను నిర్ణయించడానికి పిటిషనర్లకు కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని సంప్రదించే హక్కు లేదని, అందువల్ల ఆ ప్రశ్నను నిర్ణయించడానికి సివిల్ కోర్టును ఆశ్రయించే పిటిషనర్ల హక్కును నిరోధించలేమని ఆయన ప్రతిపాదించిన మరో వాదన. షరాఫత్ అలీఖాన్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ యూపీ (A.I.R. 1960 All. 637.) అనే వాదనకు నమ్మకమైన మద్దతు తెలిపింది. ప్రతివాదుల తరఫున వాదించిన అటార్నీ జనరల్ ఈ ప్రశ్నపై నిర్ణయం కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి దరఖాస్తు చేసుకునే హక్కును అంగీకరించినందున ఈ ప్రశ్న నిజంగా తలెత్తదు. ఈ రాయితీతో పాటు షరాఫత్ అలీఖాన్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ యూపీలో వ్యక్తమైన అభిప్రాయం తీవ్ర అనుమానాలకు తావిస్తోంది. కానీ ఈ కేసు పరిస్థితుల్లో ఆ విషయం గురించి అంతకుమించి చెప్పాల్సిన అవసరం లేదు.

ఇంతకు ముందు చెప్పిన కారణాల వల్ల, దిగువ కోర్టుల ఉత్తర్వులను, తీర్పులను పక్కన పెట్టి, అప్పీలుదారులు కొంతకాలం భారతీయ పౌరులుగా ఉండి, ఆ పౌరసత్వాన్ని వదులుకుని విదేశీ పౌరసత్వం పొందారా అనే ప్రశ్న మినహా అందులో లేవనెత్తిన అన్ని ప్రశ్నలను విచారించి నిర్ణయం తీసుకోవాలని ఆదేశిస్తున్నాం. పిటిషనర్లు ఎప్పుడూ భారతీయ పౌరులే కాదని సుప్రీంకోర్టు నిర్ధారిస్తే ఆ వ్యాజ్యాన్ని కొట్టివేస్తుంది. మరోవైపు, వారు ఇంతకు ముందు భారతీయ పౌరులని కోర్టు కనుగొంటే, పిటిషనర్లు తరువాత విదేశీ పౌరసత్వాన్ని పొందారా లేదా అని కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించే వరకు కోర్టు దావా తదుపరి విచారణను నిలిపివేస్తుంది, ఆపై కేంద్ర ప్రభుత్వ నిర్ణయాన్ని సమర్థించే ఉత్తర్వు ద్వారా దానిని పరిష్కరిస్తుంది. ఖర్చులకు సంబంధించి ఆర్డర్ ఉండదు.

అప్పీలుకు అనుమతి..

కేసు రిమిట్ చేయబడింది.